

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen: Yhä vahvempaa yhteistyötä jatkossa

Taru Koivisto, johtaja
Yhteisöt ja toimintakyky -
osasto

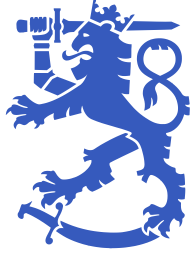
27.5.2021

Esityksen sisällöstä

- Sote-uudistuksen valmistelu ja toimeenpano
- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 -valtioneuvoston periaatepäätöksen toimeenpano
- Koronapandemiasta toipuminen ja jälleenrakennus

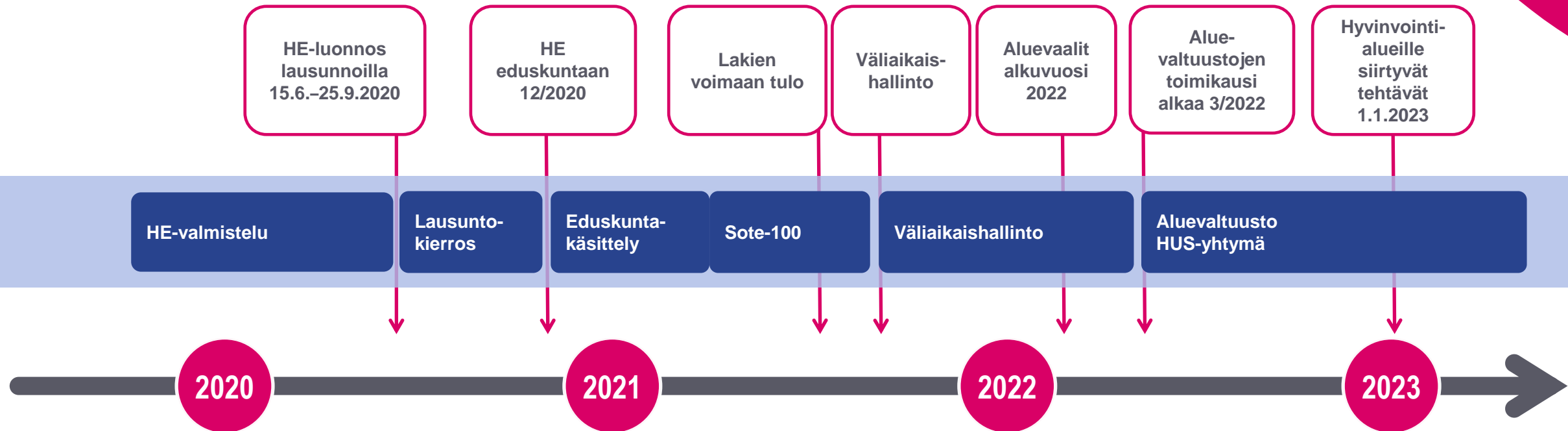
VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sote-uudistuksen valmistelu ja toimeenpano

Sote-uudistus

Sote-uudistuksen aikataulu 2020–2022

Palvelujen
kehittäminen

Avustuspäätökset 6/2020 –

Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman kehittämishankkeet 2020–2022

Rakennemuutostusta koskevat kehittämishankkeet 2020–2021

Muut kehittämishankkeet 2020–2022

Sote-uudistus

Hallituksen esitys sote-järjestämislain 6 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa 1/2

Ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin, kun kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin

Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät:

- Strategisessa suunnittelussaan asetettava **tavoitteet** ja määriteltävä **toimenpiteet**
- Arvioitava ennakkoon ja otettava huomioon **päätöksensä vaikutukset** ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin
- Nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen **vastuutaho**
- **Seurattava** kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin
  - Raportoitava kunnanvaltuustolle vuosittain
  - Valmistettava valtuustolle valtuustokausittain **hyvinvointikertomus ja -suunnitelma**
  - Toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa

Hallituksen esitys sote-järjestämislaita 6 §

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa 2/2

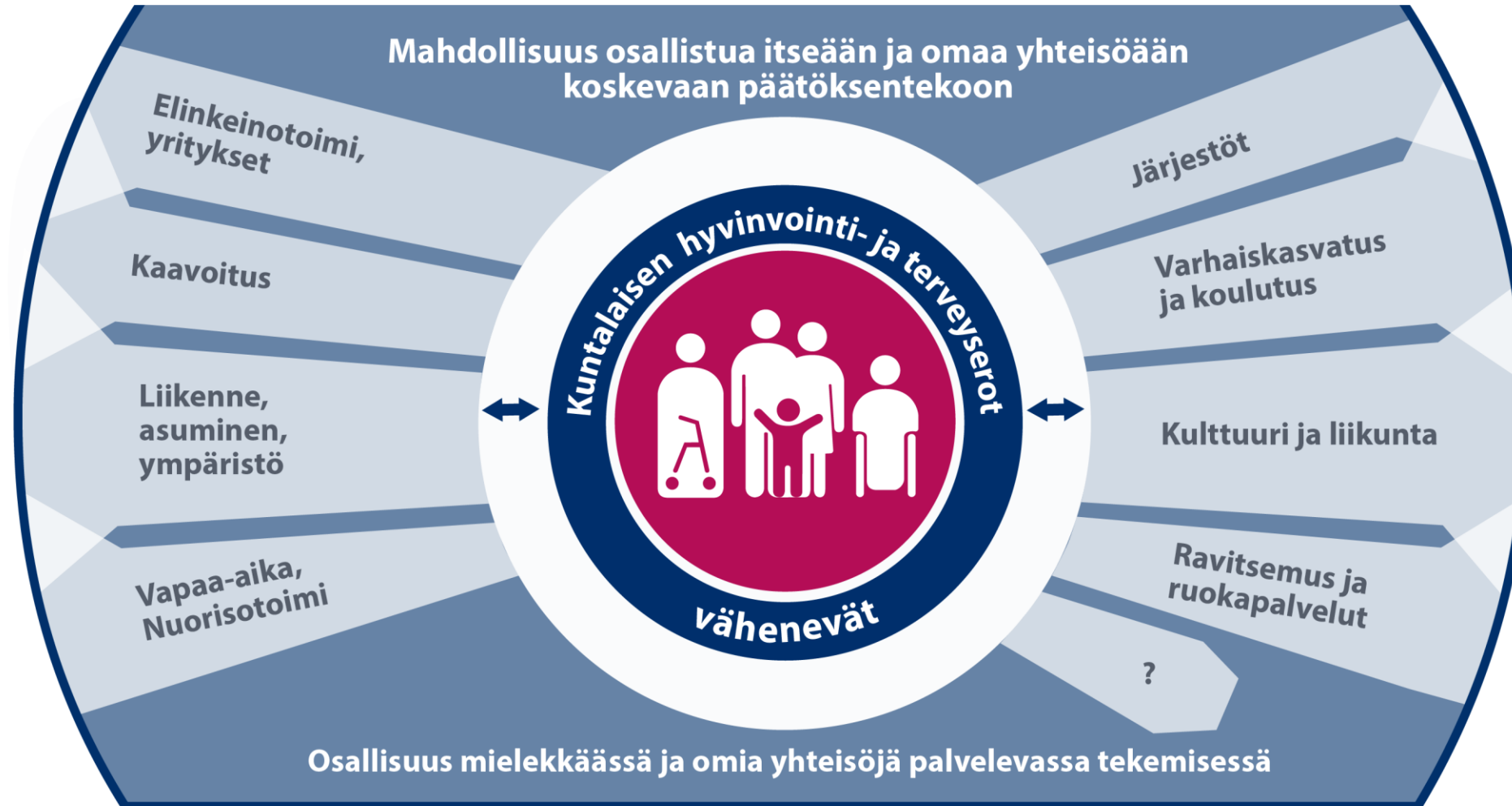
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä kunnan on

- tehtävä **yhteistyötä**:
  - eri toimialojen välillä
  - muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa
- toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan
- edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien **järjestöjen** toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia
- osallistuttava vuosittain hyvinvointialueen järjestämiin **neuvotteluihin** (7 §)

Kunnat edistävät hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen strategisessa suunnittelussa (HE Laki hyvinvointialueesta)

- 1 § tarkoituksena on myös edistää hyvinvointialueen toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä sekä **luoda hyvinvointialueelle edellytykset tukea asukkaidensa hyvinvointia**
- 41 § Hyvinvointialueella oltava strategia, jossa hyvinvointialueen valtuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Hyvinvointialueen strategiassa tulee ottaa huomioon muun muassa **asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen hyvinvointialueen tehtävälalla**

Hallituksen esitys sote-järjestämislaiosta 7 §

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella 1/2

Ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin, kun kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin

Hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät:

- Strategisessa suunnittelussaan asetettava **tavoitteet** ja määriteltävä **toimenpiteet**
- Arvioitava ennakkoon ja otettava huomioon **päätöksensä vaikutukset** ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin
- Nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen **vastuutaho**
- **Seurattava** asukkaitensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin
  - Raportoitava aluevaltuustolle vuosittain
  - Valmistettava valtuustolle valtuustokausittain **alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma**
  - Laatii hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman yhteistyössä alueen kuntien kanssa
  - Julkaistava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma julkisessa tietoverkossa

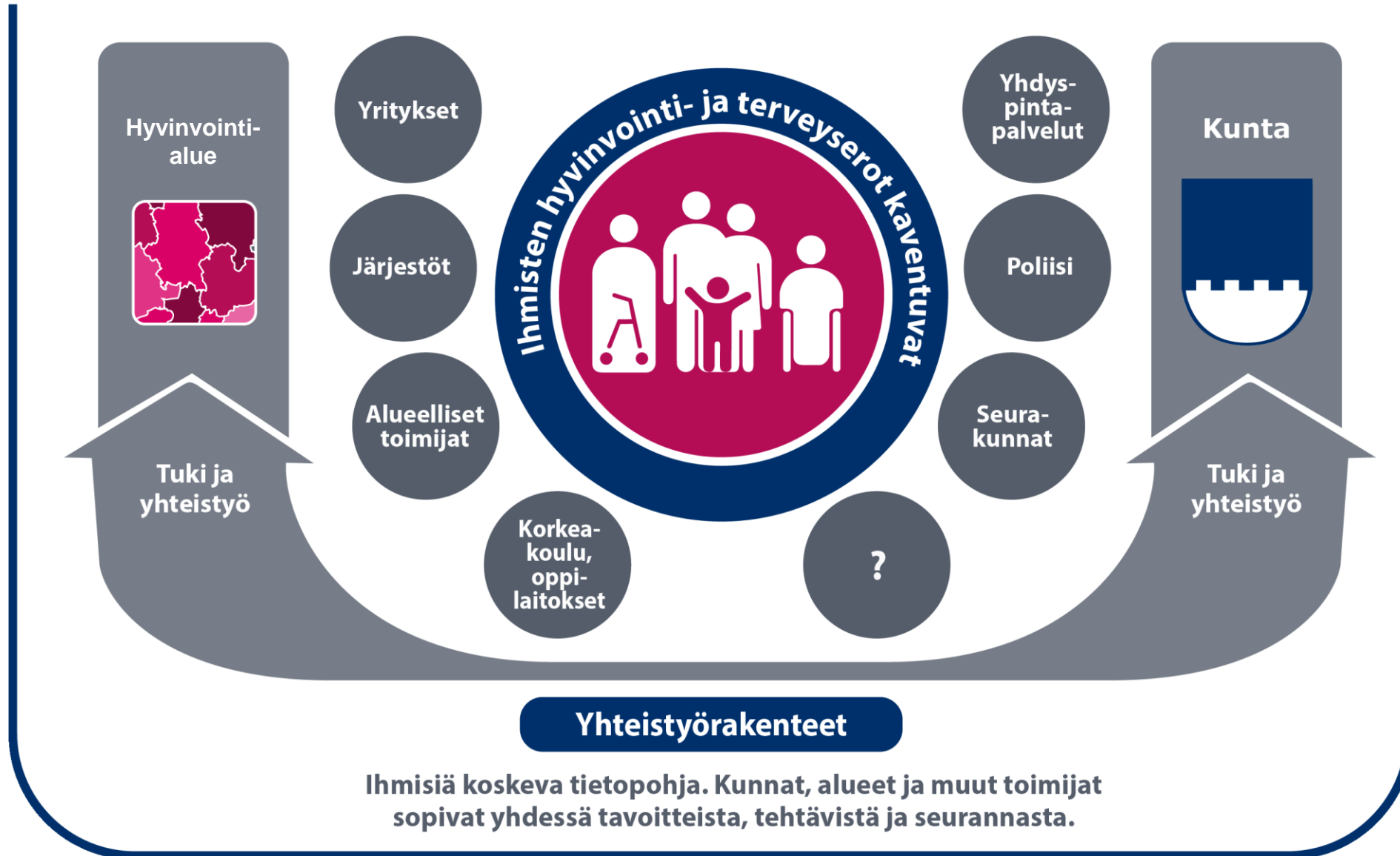
Hallituksen esitys sote-järjestämislain 7 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella 2/2

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hyvinvointialueella on

- tehtävä **yhteistyötä**:
  - alueen kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan
  - hyvinvointialueella toimivien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa
- edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien **järjestöjen** toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia
- **neuvoteltava** vähintään vuosittain yhdessä alueen kuntien sekä muiden hyvinvointialueella alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta
  - 14 § Neuvottelut (laki hyvinvointialueesta):
Hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on yhteinen tehtävä

STM 29 / 10 / 2019

Toimeenpanosuunnitelman valmistelu

Yhdyspinnat valmisteluryhmä – Tavoite ja tehtävät

- Tavoitteena on selkeyttää ja rakentaa kokonaisuutta huomioon ottaen kuntien muutokset ja muodostuvat hyvinvointialueet
- Tehtävät
  - Suunnitella yhdyspintatyö osana sote-uudistusta
  - Huolehtia yhdyspintatyön yhteys valtakunnalliseen sote-uudistuksen tiekarttaan
  - Tunnistaa kriittiset yhdyspintakokonaisuudet ja keskeiset prosessit
  - Kuvata hyvinvointialueen ja kuntien välistä yhdyspintatoimintaa ja ohjausta käytännön tasolla
  - Hahmottaa ja kuvata hyvinvointialueen ja kuntien välisiä toiminnan prosesseja

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kaikille hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta 2030 mennessä

Näin toteutetaan valtioneuvoston periaatepäätös

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 – valtioneuvoston periaatepäätös

- Linjaa toimia, joilla **suomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden eriarvoisuus saadaan vähenemään** vuoteen 2030 mennessä
- Päämääränä on **turvata suomalaisten kestävä hyvinvointi kaikissa väestö- ja ikäryhmissä**. Tämä voi toteutua, kun ihmiset voivat mahdollisimman hyvin, heillä on hyvä työ-, opiskelu- ja toimintakyky ja he kokevat voivansa vaikuttaa omiin asioihinsa.
- Toimeenpanee osaltaan YK:n kestävä kehityksen tavoiteohjelmaa (Agenda 2030) Suomessa
- Tukee hallitusohjelman tavoitteiden toimeenpanoa
- Toimeenpanee osaltaan ministeriöiden strategisia tavoitteita
- **Vahvistaa hyvinvointitalousajattelua**

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 – valtioneuvoston periaatepäätös

Tavoitteet vuoteen 2030

- **Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden eriarvoisuus vähenee**
- **Toiminnan painopiste siirtyy hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen**, työ-, opiskelu- ja toimintakyvyn tukemiseen sekä ongelmien ehkäisyyn
- **Työelämän monimuotoisuus lisääntyy**, jokaisen työkäisen työpanos on tärkeä ja sen antamiselle luodaan mahdollisuus
- Julkishallinto, kansalaisyhteiskunta, yritykset ja elinkeinoelämä tekevät **yhteistyötä**
- **Hyvinvointitalous on päätöksenteon ajattelutapana**: ymmärrys ihmisten hyvinvoinnista edellytyksenä kestäväälle talouskasvulle ja yhteiskunnan sekä talouden vakaudelle lisääntyy
- **Ihmisten käytössä on monipuolisia keinoja** edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta
- **Palvelu- ja etuusjärjestelmä** edistävät hyvinvointia ja terveyttä kokonaisvaltaisesti ja niissä turvataan kielellisen yhdenvertaisuuden toteutuminen
- **Digitaaliset ratkaisut** tukevat kaikkien ihmisten mahdollisuuksia toimia ja käyttää palveluja sekä ovat turvallisia
- Eri hallinnonaloilla on yhteiset tavoitteet, jotka pohjautuvat **yksilöiden ja yhteisöjen parempaan ymmärtämiseen**.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030

Painopisteet

Kaikille mahdollisuus osallisuuteen

Ihmiset kokevat olevansa yhdenvertaisia ja osallisia

Hyvät arkiympäristöt

Arkiympäristö on terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettinen

Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta ja palvelut

Ihmisillä on mahdollisuus hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävään toimintaan sekä laadukkaisiin ja yhdenvertaisiin palveluihin

Päätöksenteolla vaikuttavuutta

Päätöksentekijät edistävät hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä vähentävät eriarvoisuutta

Toimeenpanosuunnitelma ja sen toteutus

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Painopisteiden sisältö

Alatavoitteita 33 kpl
Toimenpiteitä 144 kpl

Kaikille mahdollisuus osallisuuteen

Ihmiset kokevat olevansa yhdenvertaisia ja osallisia

Alatavoitteita 10 kpl
Toimenpiteitä 42 kpl

Hyvät arkiympäristöt

Arkiympäristö on terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettinen

Alatavoitteita 9 kpl
Toimenpiteitä 53 kpl

Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta ja palvelut

Ihmisillä on mahdollisuus hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävään toimintaan sekä laadukkaisiin ja yhdenvertaisiin palveluihin

Alatavoitteita 9 kpl
Toimenpiteitä 34 kpl

Päätöksenteolla vaikuttavuutta

Päätöksentekijät edistävät hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä vähentävät eriarvoisuutta

Alatavoitteita 5 kpl
Toimenpiteitä 15 kpl

Painopiste 1. Kaikille mahdollisuus osallisuuteen

Alatavoitteita 10 kpl
Toimenpiteitä 42 kpl

Alatavoite 1.1: Ihmisillä on mahdollisuus riittävään toimeentuloon ja he eivät koe köyhyyttä

Toimenpide 4: Alueille ja kuntiin luodaan uusia ja innovatiivisia **osallisuutta edistäviä yhteistyökumppanuuksia** julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välille.

- Milloin: 2020-2023
- Koordinoiva taho: Kuntaliitto
- Yhteistyökumppanit: VM, STM, THL, STEA, tulevat hyvinvointialueet, maakunnat, kunnat, järjestöt, AVI

Alatavoite 1.3: Ihmisillä on mahdollisuus oppia ja kehittää itseään kaikissa elämän vaiheissa

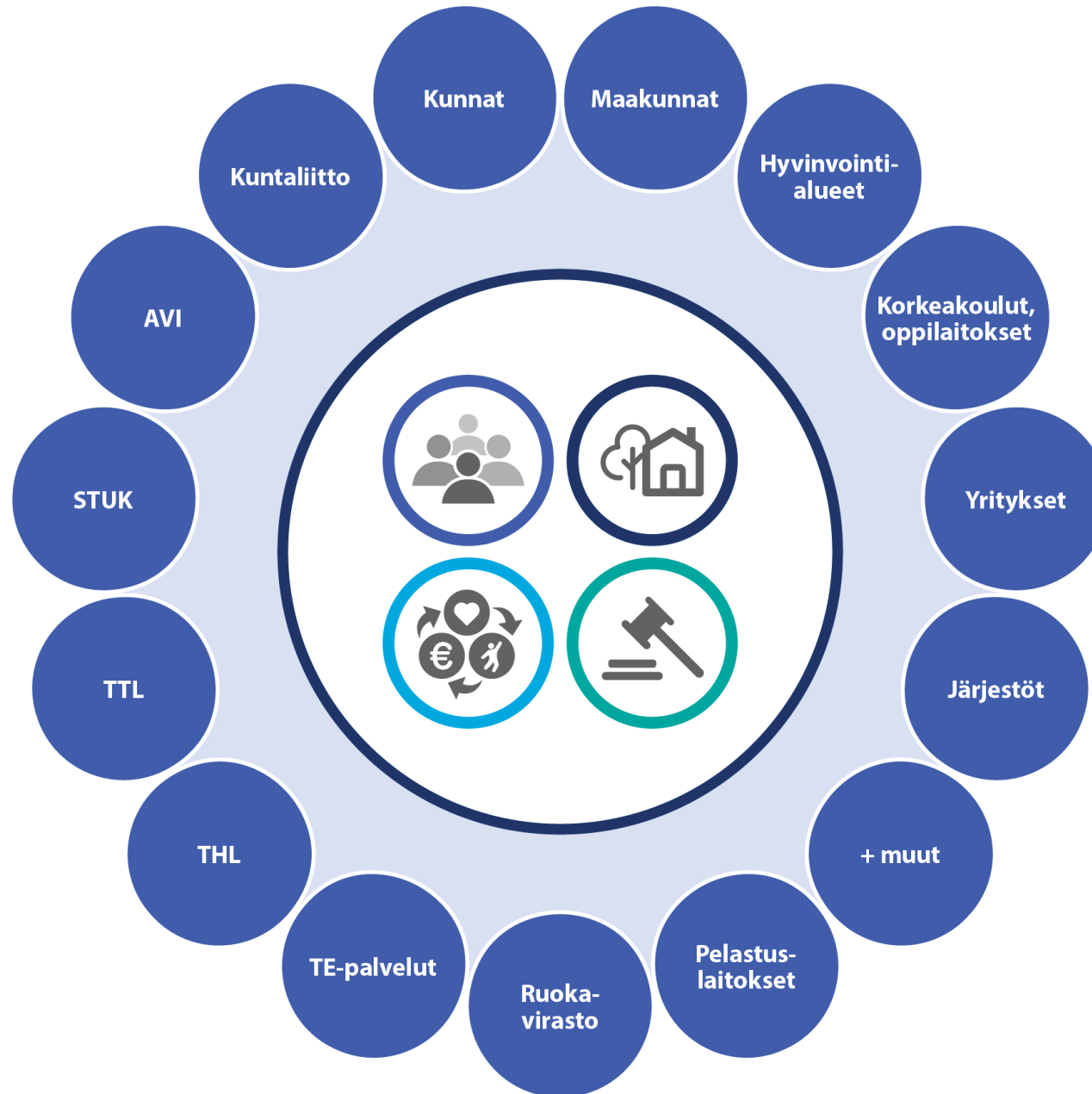
Toimenpide 9: Lisätään mahdollisuuksia **elinikäiseen oppimiseen ja kulttuuriharrastamiseen.**

- Milloin: 2020-2023
- Koordinoiva taho: OKM
- Yhteistyökumppanit: OPH, Ikäinstituutti, Taikusydän, järjestöt, vapaan sivistystyön toimijat, Kuntaliitto, AVI

Toimeenpanossa kaikki hallinnonalat yhdessä

Kaikki mukaan! - yhteistyö toimintatapana

Toimeenpanon seuranta ja raportointi

- Kansanterveyden neuvottelukunta koordinoi toteutumista ja seuranta
- Prosessi-indikaattoreilla kuvataan toimenpiteiden toteutumisen vaihetta
- Tulosindikaattoreilla kuvataan toimenpiteissä tavoiteltujen muutosten saavuttamista
- Periaatepäätöksen tavoitteiden ja toimeenpanosuunnitelman toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan valtioneuvostolle ja annetaan tiedoksi eduskunnalle Kansanterveyden neuvottelukunnan tämän toimikauden päätteeksi vuonna 2023

Toimeenpanosuunnitelman päivittäminen

- Vuosittainen yhteenveto toimenpiteiden edistymisestä -> toimeenpanosuunnitelman päivittäminen
- Päivityksen yhteydessä toteutetaan kuulemistilaisuus ja kommentointikierrros, joissa kootaan sidosryhmien ehdotuksia toimeenpanon edistämiseen ja mahdollisiksi uusiksi toimenpiteiksi.
- Toimeenpanosuunnitelman laajempi päivitys hallituskauden vaihtuessa. Päivitetään hallitusohjelman painotusten mukaisesti.

Lisätietoa

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 – valtioneuvoston periaatepäätös
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162913>

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 –toimeenpanosuunnitelma
<https://stm.fi/tapahtumat-ja-aineistot>

Kansanterveyden neuvottelukunta
<https://stm.fi/kansanterveys>

johtaja Taru Koivisto
neuvotteleva virkamies Heli Hätönen
asiantuntija Mari Miettinen

etunimi.sukunimi@stm.fi

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen koronakriisistä toipumisessa ja jälleenrakennuksessa

Miksi hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen toimia tarvitaan erityisesti juuri nyt?

- Poikkeusoloissa on tärkeä huolehtia ihmisten hyvinvoinnista ja terveydestä
- Psyykinen jaksaminen on koetuksella, samalla myös toimintakyky ja fyysinen kunto voi heikentyä
- Sosiaalisten kontaktien katkeaminen voi lisätä yksinäisyyttä ja syrjäytymistä
- Eri elämäntilanteessa olevien ihmisten tarpeet ovat erilaisia
- Koronaepidemian vaikutukset kohdistuvat ihmisiin ja yhteisöihin eri tavoin
- Lapsiperheet, nuoret, työkäiset ja ikääntyneet tarvitsevat erilaisia asioita arjen tueksi

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen toimilla:

- Ehkäistään palvelutarpeen lisääntymistä
- Vähennetään koronakriisin haittoja

Yhdessä takaisin arkeen

- Edistetään koko väestön hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä
  - Kohdennetaan toimia vaikuttavasti
  - Arvioidaan vaikutukset eri väestöryhmiin ja eriarvoisuuteen, huomioidaan eri väestöryhmien ja haavoittuvassa asemassa olevien tarpeet
  - Tehdään yhdessä verkostojen kanssa ja lisätään osallisuutta
  - Käytetään toimivia hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen toimintamalleja
  - Kehitetään tarvittaessa uusia toimintatapoja yhteistyössä sidosryhmien kanssa
  - Varmistetaan digiosallisuuden toteutuminen
  - Vahvistetaan tiedolla johtamista, vaikutusten arviointia ja hyvinvointitalousajattelua
- Pidetään huoli, että kaikki pysyvät mukana

Suomen kestävän kasvun ohjelma uudistaa koronan jälkeiseen aikaan

- Tuetaan ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää kasvua
- Vauhdittaa kilpailukykyä, investointeja, osaamistason nostoa sekä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita
- Tavoitteena vähentää kasvihuonekaasupäästöjä, kasvattaa tuottavuutta, nostaa työllisyysastetta, nopeuttaa hoitoon pääsyä sekä edistää alueellista, sosiaalista ja sukupuolten tasa-arvoa
- Rahoitus EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (Recovery and Resilience Facility, RRF) vuosina 2021-2023
- Ohjelma rakentuu neljälle pilarille:
  1. Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa
  2. Digitalisaation ja datatalouden avulla vahvistetaan tuottavuutta ja tuodaan palvelut kaikkien saataville
  3. Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestävän kasvun vauhdittamiseksi
  4. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen

PILARI 4: Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen (400 milj. €)

1. Hoitotakuun toteutumisen edistäminen ja koronavirustilanteen aiheuttaman hoito- kuntoutus ja palveluvelan purkaminen (230 milj. €)
2. Monialaisten kynnyksettömien palveluiden, ennaltaehkäisyyn ja ongelmien varhaisen tunnistamisen vahvistaminen (30 milj. €)
3. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevan tietopohjan ja vaikuttavuusperusteisen ohjauksen vahvistaminen (40 milj. €)
4. Hoitotakuuta edistävät digitaaliset innovaatiot (100 milj. €)

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

Kiitos!

taru.koivisto@stm.fi

@taru_koivisto

